

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΕΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 ΑΡΧΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ – ΥΠΟΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Το παρόν αποτελεί αρχικό κείμενο βάσει του οποίου θα διεξαχθεί ευρεία διαβούλευση προκειμένου να οριστικοποιηθεί το περιεχόμενο των υποπαρεμβάσεων του προγράμματος.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ομάδα Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) «Δίκτυο Συνεργασίας Κεφαλλονιάς και Ιθάκης», προσηλωμένη στον στόχο της από την ίδρυσή της για ολοκληρωμένη αγροτική και αστική ανάπτυξη στην Κεφαλλονιά και την Ιθάκη, επιταχύνει την Περιφερειακή Ανάπτυξη μέσω της διεκδίκησης υλοποίησης μιας ακόμα στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων στο πλαίσιο της παρέμβασης Π3-77-4.1 «**ΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΣΩ ΤΟΥ LEADER (ΤΑΠΤΟΚ – ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ)**» ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΣΣ ΚΑΠ) 2023-2027.

Η πολιτική της τοπικής ανάπτυξης με την πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων αποτελεί ένα βασικό εργαλείο για την επίτευξη των στόχων της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής που αφορούν στον Ειδικό Στόχο 8: **Προώθηση της απασχόλησης, της κοινωνικής ένταξης και της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές συμπεριλαμβανομένης της βιοοικονομίας και της βιώσιμης δασοκομίας.**

Για την επίτευξη του στόχου προσδιορίστηκαν έξι (6) ομάδες αναγκών:

- Ομάδα αναγκών 8.5: Προώθηση βιοοικονομίας και κυκλικής οικονομίας στις αγροτικές περιοχές
- Ομάδα αναγκών 8.6: Αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού
- Ομάδα αναγκών 8.1: Ενίσχυση και διαφοροποίηση της οικονομίας των αγροτικών περιοχών
- Ομάδα αναγκών 8.3: Βελτίωση του επιπέδου των υποδομών και υπηρεσιών στις αγροτικές περιοχές
- Ομάδα αναγκών 8.2: Συγκράτηση και προσέλκυση πληθυσμού στις αγροτικές περιοχές
- Ομάδα αναγκών 8.4: Βελτίωση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού

Η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης αποτελεί μια ολοένα και σημαντικότερη συνιστώσα της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ). Η πείρα έχει δείξει ότι το LEADER μπορεί να επιφέρει πραγματική διαφορά στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων στις αγροτικές περιοχές, μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην εξεύρεση καινοτόμων απαντήσεων σε παλαιά και νέα προβλήματα του αγροτικού χώρου και να καταστεί ένα σημαντικό εργαλείο για την οικοδόμηση τοπικών ικανοτήτων και τον πειραματισμό νέων τρόπων αντιμετώπισης των αναγκών των αγροτικών κοινοτήτων.

Κατά την προγραμματική περίοδο 2023-2027 το LEADER θα αποτελέσει για μια ακόμα φορά ένα βασικό εργαλείο ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών ως ξεχωριστή παρέμβαση του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής τουλάχιστον στο 5% των πόρων του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

Δεδομένης της διαφοροποίησης των αναγκών των αγροτικών περιοχών αλλά και των απρόβλεπτων γεγονότων και φαινομένων, όπως η πανδημία COV-19, οι πυρκαγιές και οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, που έχουν δημιουργήσει αρνητικές επιπτώσεις στις περιοχές αυτές, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην **ανάπτυξη συνεργατικών δράσεων και πρωτοβουλιών με κοινωνική και περιβαλλοντική διάσταση**. Βασικά στοιχεία των τοπικών στρατηγικών σε αυτή την προγραμματική περίοδο είναι η **υλοποίηση δράσεων σύμφωνα με τους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας (Green Deal) και της Πράσινης Βίβλου για την αγροτική ανάπτυξη, η καινοτομία για την αντιμετώπιση των κοινωνικο-οικονομικών προβλημάτων, η προώθηση της κυκλικής οικονομίας και της βιοοικονομίας, η αξιοποίηση των ΤΠΕ και η ανάπτυξη των πολιτικών των «Εξυπνων Χωριών» (Smart Villages) για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση χρόνιων προβλημάτων μικρών υπο-περιοχών των περιοχών LEADER.**

Η Τοπική Στρατηγική προτείνεται να βασιστεί για άλλη μια φορά στην αλληλεπίδραση της ανθρώπινης δραστηριότητας με το περιβάλλον, εστιάζοντας στην **παραγωγή τροφίμων στην περιοχή με παράλληλη ενίσχυση δράσεων επιχειρηματικότητας, εξοικονόμησης ενέργειας, προστασίας του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής, μείωσης του κοινωνικού αποκλεισμού, δημιουργίας συνεργασιών και αξιοποίησης της τεχνολογίας.**

Η επιλογή των τοπικών προγραμμάτων LEADER και ειδικότερα η επιλογή των Ομάδων Τοπικής Δράσης, των περιοχών εφαρμογής τοπικών προγραμμάτων LEADER και των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης LEADER, στο πλαίσιο του ΣΣ της ΚΑΠ για την προγραμματική περίοδο 2023-2027 θα γίνει στο πλαίσιο πρόσκλησης. Σύμφωνα με το διαθέσιμο σχέδιο της πρόσκλησης, οι ενδιαφερόμενοι φορείς, υποχρεούνται να καταθέσουν Φάκελο Α και Φάκελο Β ως εξής:

Για την υποβολή του Φακέλου Α ως καταληκτική ημερομηνία ορίζεται η 08/02/2023

Για την υποβολή του Φακέλου Β ως καταληκτική ημερομηνία ορίζεται η 15/03/2023.

Ακολουθεί συνοπτικά η **παρουσίαση των υποπαρεμβάσεων** που θα περιλαμβάνονται στο νέο Πρόγραμμα LEADER ΣΣ

ΚΑΠ 2023-2027 με προτάσεις εξειδίκευσης από την ΟΤΑ. Το περιεχόμενο του προγράμματος θα εξειδικευτεί με την ολοκλήρωση των ενεργειών διαβούλευσης.

Κατηγορία 1: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας

Μέγιστος προϋπολογισμός πράξεων: **300.000€** ή **40.000€** για άυλες πράξεις.

Εξαιρέση αποτελεί η υπο-παρέμβαση 1.1 **Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων** για την παραγωγή **γεωργικών προϊόντων** όπου ο μέγιστος προϋπολογισμός μπορεί να ανέλθει μέχρι τις **400.000€**.

Δικαιούχοι μπορούν να είναι υφιστάμενοι ή υπό σύσταση φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) που βάσει καταστατικού ή άλλου νόμιμου εγγράφου δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα.

1.1 Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων για την παραγωγή γεωργικών προϊόντων

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό μονάδων παραγωγής γεωργικών προϊόντων από γεωργικά προϊόντα. Η εν λόγω υπο-παρέμβαση είναι επιλέξιμη **μόνο για κατηγορίες προϊόντων που παράγονται στην περιοχή παρέμβασης** και αποδεδειγμένα υπάρχει υστέρηση στον μεταποιητικό κλάδο αυτών. Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται έως 50% (1407/2013) ή Περιφερειακός χάρτης ενισχύσεων για το σύνολο της χώρας.

Προτείνεται να αποτελέσει βασικό στόχο της τοπικής στρατηγικής και να δοθεί μεγάλη χρηματοδοτική βαρύτητα δεδομένου ότι ο τομέας είναι πολύ δυναμικός στην περιοχή εφαρμογής του προγράμματος και διαχρονικά οι επενδύσεις αυτές αυξάνουν την προστιθέμενη αξία της περιοχής.

1.2 Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων για την παραγωγή μη γεωργικών προϊόντων

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό μονάδων παραγωγής μη γεωργικών προϊόντων από γεωργικά προϊόντα. Η εν λόγω υπο-παρέμβαση είναι επιλέξιμη μόνο για κατηγορίες προϊόντων που παράγονται στην περιοχή παρέμβασης και αποδεδειγμένα υπάρχει υστέρηση στον μεταποιητικό κλάδο αυτών. Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται ανά περιοχή βάσει του περιφερειακού χάρτη κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού ή έως το 50% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis). Από την παρούσα υπο-παρέμβαση αποκλείονται οι δικαιούχοι των παρεμβάσεων τομεακών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΕ (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων).

1.3 Ενίσχυση μονάδων του δασοκομικού τομέα

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό μονάδων παραγωγής προϊόντων από δασοκομικά προϊόντα. Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται δυνάμει του Γεωργικό Απαλλακτικό Κανονισμό ή έως το 50% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis).

Προτείνεται να δοθεί μικρή χρηματοδοτική βαρύτητα δεδομένου ότι δεν έχει καταγραφεί μέχρι σήμερα σχετικό επενδυτικό ενδιαφέρον.

1.4 Ενίσχυση επιχειρήσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας και παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας και παραγωγής ειδών μετά την 1^η μεταποίηση. Επίσης, επιλέξιμες είναι οι κατηγορίες πράξεων οι οποίες, σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση, αποδεδειγμένα συμβάλουν στην ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας. Για το σύνολο των πράξεων της εν λόγω υπο-παρέμβασης κατά προτεραιότητα θα ενισχυθούν δικαιούχοι άνεργοι, γυναίκες, ΚοινΣΕπ και επιχειρήσεις σε ορεινές περιοχές. Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται ανά περιοχή βάσει του περιφερειακού χάρτη κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού ή έως το 50% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis).

1.5 Ενίσχυση επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου όπως καταλύματα, ξενοδοχεία, εστιατόρια, εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Επίσης, επιλέξιμες είναι οι κατηγορίες πράξεων οι οποίες, σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση, αποδεδειγμένα συμβάλουν στην ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας. Αναλυτικότερα, ιδρύσεις που αφορούν στην εξυπηρέτηση διανυκτέρευσης επισκεπτών (καταλύματα, ξενοδοχεία κλπ) είναι επιλέξιμες μόνο στις ορεινές περιοχές και στα νησιά με πληθυσμό κάτω των 3.500 κατοίκων. Για το σύνολο των πράξεων της εν λόγω υπο-παρέμβασης κατά προτεραιότητα θα ενισχυθούν δικαιούχοι άνεργοι, γυναίκες, ΚοινΣΕπ και επιχειρήσεις σε ορεινές περιοχές. Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται ανά περιοχή βάσει του περιφερειακού χάρτη κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού ή έως το 50% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis).

Αφορά στις ορεινές περιοχές κατά βάσει.

1.6 Ενίσχυση επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε ίδρυση ή εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων υπηρεσιών όπως παιδότοποι και γηροκομεία. Επίσης, επιλέξιμες είναι οι κατηγορίες πράξεων οι οποίες, σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση, αποδεδειγμένα συμβάλουν στην ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας. Για το σύνολο των πράξεων της εν λόγω υπο-παρέμβασης κατά προτεραιότητα θα ενισχυθούν δικαιούχοι άνεργοι, γυναίκες, ΚοινΣΕπ και επιχειρήσεις σε ορεινές περιοχές. Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται ανά περιοχή βάσει του περιφερειακού χάρτη κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού ή έως το 50% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis).

1.7 Εξοικονόμηση ενέργειας και νερού, ενίσχυση βιο-οικονομίας και κυκλικής οικονομίας

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν στην ενεργειακή αναβάθμιση επιχειρήσεων με την εγκατάσταση συστημάτων εναλλακτικών μορφών ενέργειας και συστημάτων μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας. Η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 65% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis).

 Προτείνεται η στήριξη στο πλαίσιο εκσυγχρονισμού υφιστάμενων τουριστικών επιχειρήσεων.

Κατηγορία 2: Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού

Μέγιστος προϋπολογισμός πράξεων: **20.000€**

Ένταση ενίσχυσης: Έως το **100%** δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 ή του Καν. (ΕΕ) 1407/2013.

Δικαιούχοι μπορούν να είναι φορείς του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα που βάσει καταστατικού ή άλλου νόμιμου εγγράφου δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα. Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν στην κατάρτιση / επιμόρφωση ομάδων του τοπικού πληθυσμού σε αντικείμενα τα οποία είναι άμεσα συνδεδεμένα με την στρατηγική του τοπικού προγράμματος. Στο πλαίσιο της παρούσας υπο-παρέμβασης επιλέξιμη είναι και η επιμόρφωση του γενικού πληθυσμού σε θέματα βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων. Ειδικότερα, για την υπο-παρέμβαση «2.1 Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον 1-γενή τομέα» το αντικείμενο της εκπαίδευσης δεν πρέπει να ταυτίζεται με το αντικείμενο εκπαίδευσης των οριζόντιων παρεμβάσεων του ΣΣ της ΚΑΠ.

- **Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον 1-γενή τομέα**
- **Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον 2-γενή τομέα**
- **Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον 3-γενή τομέα**

Κατηγορία 3: Ενδυνάμωση του τοπικού κοινωνικού ιστού

Μέγιστος προϋπολογισμός πράξεων: **400.000€** ή **20.000€** στις περιπτώσεις άυλων πράξεων

Ένταση ενίσχυσης: Έως **100%** δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 για μη παραγωγικές επενδύσεις και για βασικές υπηρεσίες

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις κοινωνικού χαρακτήρα που συμβάλουν στην **εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού και την ενσωμάτωση προσφύγων και μεταναστών**. Ειδικότερα για την υπο- παρέμβαση απαιτείται η εξασφάλιση της συμπληρωματικότητας των πράξεων με τις αντίστοιχες δράσεις του ΕΚΤ και του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης.

3.1 Ενίσχυση βασικών υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι άθλησης, πολιτιστικά κέντρα κ.λπ.)

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις βασικών υπηρεσιών όπως παιδικοί σταθμοί, χώροι άθλησης, πολιτιστικά κέντρα και χώροι πολυδραστηριοτήτων για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού.

3.2 Ενίσχυση βασικών υπηρεσιών που στοχεύουν στην κοινωνική ένταξη, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και την ενσωμάτωση προσφύγων / μεταναστών

Κατηγορία 4: Βελτίωση ποιότητας ζωής τοπικού πληθυσμού

Μέγιστος προϋπολογισμός πράξεων: **400.000€** ή των **20.000€** στις περιπτώσεις άυλων πράξεων

Ένταση ενίσχυσης: Έως **100%** δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 για μη παραγωγικές επενδύσεις και για βασικές υπηρεσίες ή του Γεωργικού Απαλλακτικού Κανονισμού για πράξεις που εμπίπτουν στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

Δικαιούχοι μπορούν να είναι τοπικοί φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημοσίου ή σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

4.1 Έργα υποδομών μικρής κλίμακας

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις τοπικών υποδομών μικρής κλίμακας όπως δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης εντός οικισμών και επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση δημόσιων κτηρίων για εγκατάσταση τοπικών υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση

του τοπικού πληθυσμού.

Προτείνεται να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στις υποδομές αυτές. Να διερευνηθεί το ενδιαφέρον για διαχείριση και εξοικονόμηση νερού με δημιουργία ομβροδεξαμενών καθώς και βελτίωση και ενεργειακή αυτονομία αντλιοστασίων.

4.2 Ενίσχυση υπηρεσιών και υποδομών αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικών πληροφοριών και λοιπών υποδομών μικρής κλίμακας

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικών πληροφοριών και λοιπών υποδομών μικρής κλίμακας όπως σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών και ποδηλατικές διαδρομές.

Προτείνεται να ενισχυθούν αποκλειστικά αναπλάσεις υποδομών πρόσβασης σε αλύτσια και χώρων αναψυχής πλησίον αυτών.

Κατηγορία 5: Διατήρηση και βελτίωση των πολιτιστικών στοιχείων

5.1 Ενίσχυση πολιτιστικών ή αθλητικών εκδηλώσεων

Μέγιστος προϋπολογισμός πράξεων: Έως **20.000€**

Ένταση ενίσχυσης: Έως **75%** δυνάμει του Κανονισμού (ΕΕ) 1407/2013.

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε διενέργεια πολιτιστικών εκδηλώσεων. Δικαιούχοι μπορούν να είναι τοπικοί φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημοσίου, ή σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

5.2 Ενίσχυση μελετών, υπηρεσιών και υποδομών που συνδέονται με τον πολιτισμό και την αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής κληρονομιάς

Μέγιστος προϋπολογισμός πράξεων: Έως **400.000€** και έως **20.000€** για άυλες ενέργειες.

Ένταση ενίσχυσης: Έως **100%** δυνάμει του Γεωργικού Απαλλακτικού Κανονισμού για πράξεις που εμπίπτουν στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν αποκατάσταση, αναβάθμιση και ανάδειξη των πολιτιστικών τοπικών στοιχείων της περιοχής. Δικαιούχοι μπορούν να είναι τοπικοί φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημοσίου, ή σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και φορείς του Υπουργείου Πολιτισμού & Αθλητισμού.

Κατηγορία 6: Προστασία και ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος

Μέγιστος προϋπολογισμός πράξεων: Έως **400.000€** και έως **20.000€** για άυλες ενέργειες.

Ένταση ενίσχυσης: Έως **100%** δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 για μη παραγωγικές επενδύσεις και για βασικές υπηρεσίες ή του Γεωργικού Απαλλακτικού Κανονισμού και του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 για πράξεις που εμπίπτουν στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων. Δικαιούχοι μπορούν να είναι τοπικοί φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημοσίου, ή σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και λοιποί αρμόδιοι φορείς όπως ο ΟΦΥΠΕΚΑ και εθελοντικές οργανώσεις εγγεγραμμένες στο μητρώο της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.

6.1 Έργα αναβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος με σκοπό την ανάδειξη αυτών

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε υπηρεσίες και υποδομές, συμπεριλαμβανομένων και των σχετικών μελετών, με σκοπό την αναβάθμιση και ανάδειξη φυσικών τοπίων όπως θέσεις θέας κλπ.

6.2 Έργα πράσινων υποδομών "green infrastructure" για την πρόληψη και αντιμετώπιση των κινδύνων από φυσικές καταστροφές

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε υποδομές, συμπεριλαμβανομένων και των σχετικών μελετών, με σκοπό την πρόληψη των κινδύνων από φυσικές καταστροφές όπως πλημύρες και πυρκαγιές.

Προτείνεται να ενισχυθούν ενέργειες πολιτικής προστασίας και αντιτυρικής προστασίας (προμήθεια οχημάτων ειδικού τύπου για την πρόληψη και αντιμετώπιση πυρκαγιών και εγκατάσταση συστημάτων έξυπνης παρακολούθησης).

Κατηγορία 7: Δικτύωση και συνεργασία

Μέγιστος προϋπολογισμός πράξεων: Έως **40.000€** για άυλες ενέργειες που αφορούν αποκλειστικά στην σύσταση και λειτουργία του συνεργατικού σχήματος.

Ένταση ενίσχυσης: Έως **90%** για την υπο-παρέμβαση «Συνεργασία μεταξύ μικρών τοπικών επιχειρήσεων» και έως το **100%** για τις λοιπές υπο- παρεμβάσεις, δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 ή του Γεωργικού Απαλλακτικού Κανονισμού και του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 για πράξεις που εμπίπτουν στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

Στις περιπτώσεις όπου το σχέδιο συνεργασίας περιλαμβάνει και μη άυλες ενέργειες / υποδομές αυτές μπορούν να ενισχυθούν στο πλαίσιο της παρούσας κατηγορίας αλλά με τους περιορισμούς και τους όρους που αφορούν στην

κατηγορία που εμπíπτουν οι ενέργειες αυτές. Ο ελάχιστος αριθμός των μελών των σχημάτων συνεργασίας είναι τα 3 μέλη.

7.1 Συνεργασία μεταξύ μικρών τοπικών επιχειρήσεων

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις συνεργασίας μεταξύ τοπικών επιχειρήσεων ομοειδών ή συμπληρωματικών προϊόντων με σκοπό τη διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας, την κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και την ανάπτυξη και/ή εμπορία κοινών προϊόντων. Δεν είναι επιλέξιμα σχήματα συνεργασίας στα οποία συμμετέχουν και λοιποί φορείς πλην των τοπικών επιχειρήσεων. Η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 90%.

 Προτείνεται να υλοποιηθούν σχέδια συνεργασίας με υλοποίηση ολοκληρωμένων δράσεων για τοπικά προϊόντα.

7.2 Συνεργασία μεταξύ τοπικών δημόσιων ή/και ιδιωτικών φορέων ή/και ΜΚΟ για την κοινωνική ή / και πολιτιστική ή / και περιβαλλοντική προστασία και αναβάθμιση της περιοχής, την προώθηση της υγιεινής διατροφής και της μείωσης σπατάλης τροφίμων.

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις συνεργασίας μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών τοπικών φορέων με σκοπό την διαμόρφωση και πραγματοποίηση δράσεων που αφορούν στην κοινωνική ή / και πολιτιστική ή / και περιβαλλοντική προστασία και αναβάθμιση της περιοχής. Η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 100%.

7.3 Έξυπνα Χωριά: συνεργασία για την ολιστική και καινοτόμο ανάπτυξη των χωριών

Η πολιτική των έξυπνων χωριών «Smart Villages» αποτελεί μία νέα πολιτική προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των αγροτικών περιοχών. Σκοπός της πολιτικής αυτής είναι η συσπείρωση των τοπικών φορέων για την από κοινού αντιμετώπιση διαχρονικών προβλημάτων μέσω δράσεων οι οποίες σχεδιάζονται με την «εκ των κάτω προς τα επάνω» διαδικασία. Στο πλαίσιο αυτό επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν στην **ίδρυση ενός συνεργατικού σχήματος με τη συμμετοχή τοπικών ιδιωτικών φορέων**, με τη δυνατότητα συμμετοχής και τοπικών δημόσιων φορέων, για την προετοιμασία και σχεδίαση ενός **σχεδίου δράσης** εστιασμένου στην **αντιμετώπιση ενός ή περισσότερων προβλημάτων** της περιοχής. Στα συνεργατικά σχήματα, όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο, μπορεί να συμμετέχει και εκπαιδευτικό ίδρυμα. Η ΟΤΔ παρέχει πλην των άλλων συμβουλευτική υποστήριξη όμως δεν μπορεί να αποτελεί μέλος του συνεργατικού σχήματος. Το σχέδιο δράσης θα πρέπει να είναι χωρικά εστιασμένο και δεν μπορεί να αφορά σε περιοχή μεγαλύτερη των 10.000 μόνιμων κατοίκων. Για την σύνταξη του θα πρέπει να έχει ακολουθηθεί η «εκ των κάτω προς τα επάνω» διαδικασία, να προβλέπει δείκτες εκρών και προσδοκώμενων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων, και να έχει ολιστικό χαρακτήρα. Βασικό χαρακτηριστικό του θα πρέπει να είναι η κοινωνική ή / και η τεχνολογική καινοτομία και να προβλέπει δράσεις όπως δράσεις ευρυζωνικότητας, παραγωγής ή εξοικονόμησης ενέργειας, αντιμετώπισης περιβαλλοντικών προβλημάτων, εξυπηρέτησης των νέων ή των ηλικιωμένων της περιοχής, την αναβάθμιση της παροχής υπηρεσιών υγείας και άρση της κοινωνικής απομόνωσης.

Ένταση ενίσχυσης: Έως **100%**.

 Προτείνεται να ενισχυθούν ενέργειες για smart villages στην περιοχής παρέμβασης.

Κατηγορία 8: Διατοπική και διακρατική συνεργασία

Η ενίσχυση χορηγείται στον δικαιούχο/ΟΤΔ με τη μορφή επιχορήγησης η ένταση της οποίας ορίζεται στο 100% των επιλέξιμων δαπανών δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115. Κάθε υποψήφια ΟΤΔ έχει την υποχρέωση να υποβάλει τουλάχιστον ένα έργο συνεργασίας με την υποβολή του φακέλου υποψηφιότητας.

8.1 Σχέδια διατοπικής συνεργασίας

8.2 Σχέδια διακρατικής συνεργασίας

 Προτείνεται να ενισχυθούν ενέργειες με προτεραιότητα τη γαστρονομία της περιοχής παρέμβασης

Μη παραγωγικές επενδύσεις: Είναι οι επενδύσεις που δεν οδηγούν σε σημαντική αύξηση της αξίας ή της κερδοφορίας. Τυπικά, στοχεύουν σε καθαρά περιβαλλοντικές βελτιώσεις και συνδέονται με την επίτευξη των γεωργοπεριβαλλοντικών-κλιματικών στόχων που ορίζονται στα στοιχεία δ), ε) και στ) του άρθρου 6 παράγραφος 1 το Καν. (ΕΕ) 2021/2115. Το σκεπτικό για τη χορήγηση δημόσιας στήριξης σε μη παραγωγικές επενδύσεις είναι να παρέχεται στους δικαιούχους χρηματοδοτικό κίνητρο για την ανάληψη επενδύσεων, οι οποίες δεν αποφέρουν σημαντική απόδοση, αλλά αποδίδουν θετικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Είναι σημαντικό οι μη παραγωγικές επενδύσεις να περιορίζονται σε μη ανταποδοτικές επενδύσεις που συνδέονται με πράξεις που έχουν καθαρά περιβαλλοντικά και κλιματικά οφέλη.